

stemme mod Forslaget. Hidtil har det jo været en almindelig Skik, der har været fulgt her i Landet, at Staten er fremkommen med Løve og Anordninger for at søge at forebygge mislige Forhold, men ikke saaledes, at der gribes direkte ind. Som bemærket i vor Betænkning ere vi jo fuldstændig enige med Flertallet i, at der baade i Kjøbenhavn og ogsaa rimeligvis i andre Kjøbstæder findes overbebyggede og usunde Kvarterer, som det kunde være særdeles heldigt at faae ombyggede, men dermed maa jeg sige, at Enigheden ogsaa er forbi, thi der er et overmaade langt Spring fra at synes, at det vilde være rart, om saadanne Kvarterer bleve ombyggede, og til det, at det skulde være Staten, der ydede enten Løve eller Laan dertil. Denne Sag forekommer mig i det Hele at være en ren og klar Kommunal-sag. Det forekommer mig ikke, at der i Grunden er nogen Mening i, at Staten skulde yde et saadant Laan; der er ikke mere Grund dertil, end hvis det f. Ex. skulde vise sig, at Kloaker og Bro-lægning og andre kommunale Sager vare uheldige, og man saa skulde tilraade Staten at yde et Laan dertil. Overfor den ærede Ordfører maa jeg sige, at der godt kan være Tale om, at Staten yder Hjælp til denne Art Foretagender. Den ærede Ordfører yttrede, at det bl. A. var Tilfældet med Odense, men saadanne Laan have, saavidt jeg veed, altid — undtagen naar det har været meget smaa, fattige Kommuner — været Laan mod almindelig Rente, men ikke noget billigt Laan, som her er Tale om, og her overfor Kjøbenhavn er der saameget mindre Grund dertil, som Kjøbenhavn er en rig Kommune, og det, der her i Lovforslaget er Tale om, i Grunden kun er en ren Vagatel. Der er Tale om at udlane 3 til 4 Millioner til en Omregulering af Kjøbenhavn. Hvis der virkelig kunde være Tale om at omregulere Kjøbenhavn i nogen betydelig Grad for en saadan Sum, saa vilde denne være forholdsvis meget ubetydelig, og Kjøbenhavn behøvede sandelig ikke at gaa til Staten for at faae en saadan Ubetydelighed laant. Skulde Kjøbenhavn og de andre Byer omreguleres saaledes, at det kunde siges i sanitær Henseende at fremme en god Udvikling, saaledes at Byen i Fremtiden vilde blive bedre at bo i end hidtil, saa kunde der ikke være Tale om saadanne Smaa-udgifter, saa vilde 3 à 4 Millioner være aldeles forvindende. Nei, dertil vilde der behøves ganske uhyre Summer. Tænker man blot paa de Kvarterer, der har været Tale om, Borgergade, Adelgade, Kvarteret mellem Gøthersgade og Kjøbmagergade og adskillige andre, saa er der ikke Tvivl om,

at en Ombygning og Omregulering af dem vilde sluge langt Mere end den Sum, her er Tale om. Naar den ærede Ordfører yderligere sagde, at vore Betæneligheder ikke havde videre Betydning, saa mener jeg dog, at de have overmaade stor Betydning, hvis Sagen skulde udføres saaledes, at der blev gjort væsentlig Nytte derved. Nu faar Sagen derimod ikke anden Betydning, end at den vil drage meget store Følger efter sig, thi det forekommer mig, at der ikke er god Mening i at begynde paa et saadant Foretagende uden at der kommer Forsættelse. — Hvad angaar den ærede Ordførers Ytringer om Udtalelserne i Betænkningen angaaende Opsørelsen af Arbejderboliger, vil jeg dertil sige, at det forekommer mig at være topnaalt urimeligt at gøre sig Umage for at faae nye Arbejderboliger opførte i Kjøbenhavn, naar man veed, at der for Tiden er i alt Fald mindst 2,000 Leiligheder tilovers, efter Udtalelser fra nogle Sider endog 4,000 — det er ikke godt at sige bestemt hvor mange, men det er i alt Fald et overmaade stort Antal — og naar den ærede Ordfører siger, at naar man river Kvarterer ned og bygger op igjen, saa sker det ikke i samme Dieblis, saa vil jeg dertil sige, at vedkommende Arbejder maa gaa udenfor de Kvarterer, der rives ned, og saa vil det medføre, at Leilighedernes Antal forøges, men det er urimeligt, at Staten skulde yde Hjælp til et saadant Formaal, at forøge Antallet af Leiligheder, hvoraf der allerede er et betydeligt Overskud. Mindretallet kan, som bemærket, heller ikke indse, at Forslaget kan være til Gavn for selve Arbejderne. Det synes heller ikke efter den ærede Ordførers Ytringer helt at være hans Mening. Jeg for mit Vedkommende tror, at en saadan Ombygning vil være til Stade for mange Arbejdere. I alt Fald kan jeg sige, at for Skræddere, Stomagere, Sverster og Andre i lignende Stillinger vil det ubetinget være til Stade, dersom de skulde blive tvungne bort fra Byens Centrum til dens Yderkanter, thi just den Slags Arbejdere ere næsten nøbte til at være i Nærheden af Arbejdsgiverne. Det kan ikke nytte at staffe dem billige Leiligheder andet Steds; de skulle bo i Byens Centrum og maa se at staffe sig Leiligheder der. Nogle ville maaske flytte ud, men Andre ville komme til at betale høiere Leie inde i Byen, end de hidtil ere vante til. Det synes mig nemlig klart, at der maa blive færre Leiligheder inde i Byen. Thi naar Meningen skal være at staffe Lys og Luft, saa kan det kun ske ved at bygge bredere Gader, gøre Gaardene større og anlægge offentlige Torve, men hvorledes